

SECTION 6. PARTICULARITIES OF TRAINING MEDICINE AND PHARMACY SPECIALISTS

DOI <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-439-9-28>

PEDAGOGICAL PROFICIENCY OF TEACHING STAFF IN HIGHER EDUCATIONAL INSTITUTION

ПРОФЕСІЙНА ПЕДАГОГІЧНА МАЙСТЕРНІСТЬ ВИКЛАДАЧА ЗАКЛАДУ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Нпенна V. O.

*Candidate of Medical Sciences,
Associate Professor,
Associate Professor at the Histology
Department
National Pirogov Memorial
Medical University
Vinnitsya, Ukraine*

Гненна В. О.

*кандидат медичних наук, доцент,
доцент кафедри гістології
Вінницький національний медичний
університет імені М. І. Пирогова
м. Вінниця, Україна*

Novorushchenko O. O.

*2nd year student,
specialty 222 – Medicine
National Pirogov Memorial
Medical University
Vinnitsya, Ukraine*

Говорушенко О. О.

*студентка 2 курсу
за спеціальністю 222 – Медицина
Вінницький національний медичний
університет імені М. І. Пирогова
м. Вінниця, Україна*

Суспільство швидкого розвитку (Е. Тофлер [1]) задає параметри нових освітніх орієнтирів, що відповідають вимогам швидкого розвитку всіх сфер соціального буття. У сучасному суспільстві затребуваною є людина, здатна розширювати основу своєї життєдіяльності. Даний процес припускає наявність активності самого здобувача ЗВО, позитивного ставлення до себе, готовності до самостійного вибору стратегії індивідуального розвитку.

Навчання у медичних ЗВО є одним з важливих етапів у професійному становленні особистості, коли закладаються основи професіоналізму, формується адекватне уявлення про себе, що є основою пошуку ефективних варіантів самоактуалізації особистості здобувачів ЗВО у контексті одержуваної спеціальності й дозволяє актуалізувати ціннісну складову освітньої й майбутньої професійної діяльності.

Завдання сучасної медичної освіти полягає у створенні умов для знаходження здобувачем ЗВО особистісних орієнтирів свого розвитку.

В даний час набуває поширення концепції компетентнісного підходу в освіті, що є основою змістовних змін із забезпечення відповідності освіти запитам і можливостям суспільства [2]. Важливість ролі педагога у суспільному розвитку обумовлюється тим, що сфера освіти є соціальним інститутом, через який проходить кожна людина на різних етапах життєдіяльності, починаючи з раннього віку. Становлення та формування національної системи освіти зумовлює потребу підготовки педагога або викладача нового покоління – перехід від єдиного наставника до ролі фасилітатора, тьютора, модератора, ментора, навігатора в індивідуальній траєкторії здобувача ЗВО, зокрема, і для системи медичної освіти. Фасилітатор – це людина, яка допомагає групі людей краще працювати разом, розуміти їхні спільні цілі та планувати, як досягти цих цілей під час зустрічей чи обговорень [3]. Водночас він залишається нейтральним і не займає певної позиції в обговоренні [4]. Фасилітатор організовує процес, залучає учасників і структурує роботу групи так, щоб, використовуючи повний потенціал, разом досягнути цілі; створює середовище, простір та налагоджує процес групової взаємодії, стежить за завданнями й відчуттями учасників, взаємозв'язками; є експертом із методів групової взаємодії [5]. Фактично, це особа, яка поєднує в собі функції керівника, лідера й учасника процесу. Нейтральність та/або неупередженість для викладача також є обов'язковою професійною рисою.

На кафедрі гістології ВНМУ ім. М.І. Пирогова наукові, науково-педагогічні та педагогічні працівники намагаються виконувати функції, притаманні фасилітатору та віддають перевагу саме фасилітаторській технології навчання. Як педагоги – фасилітатори організовують та створюють комфортну атмосферу в групі або в мікрогрупі під час проведення занять на кафедрі гістології ВНМУ ім. М.І. Пирогова, полегшуючи комунікацію, працюють на основі принципів поваги та толерантності, а також допомагають здобувачу вибудовувати таку життєву траєкторію, яка сприятиме його самореалізації у житті та формуванню майбутнього професіонала. Кожен учасник освітньої програми – це, в першу чергу, особистість, яка має певні цілі, власні потреби та робити свій власний вибір, власні помилки, щоб отримувати життєвий досвід. І чим більша вмотивованість до опанування нових знань, тим більш якісний рівень освіти отримує здобувач. Виклики сьогодення направлені на ознайомлення здобувачів ЗВО з базовими положеннями теорії спілкування, формування у них навичок ефективної взаємодії, вміння працювати в команді, розвиток навичок

активного слухання, навчання здобувачів ЗВО різноманітним прийомом вербального і невербального спілкування.

Тому, природно, підвищуються вимоги до професійної підготовки педагога. Особливу увагу слід приділяти формуванню професійної ідентичності, яка є одним з провідних критеріїв становлення професіонала, враховуючи, що професійний маргіналізм унеможлиблює досягнення фахівцем професійної ідентичності [6].

Проблема формування професійних компетентностей викладача ЗВО особливо актуальна в зв'язку з модернізацією медичної освіти та впровадженням в навчальний процес особистісно-орієнтованої технології.

Педагогічна компетентність інтегрує різні види компетенцій, які розкривають загальні здатності викладача ЗО в різних сферах педагогічного процесу. Виділяють чотири загальні компоненти компетентності: ціннісно-мотиваційний компонент, когнітивний компонент, діяльнісний компонент та сфера рефлексійного компоненту.

Педагогічна компетентність інтегрує значно більше різних компетенцій, які розкривають загальні здатності педагога в різних видах його діяльності. Поряд з вищевказаними це: пізнавально-інтелектуальна, діагностична, організаторська, проєктувальна, інформаційна, комунікативна, методична, творча, дослідницька, цифрова компетенції тощо. Ключовим для засвоєння навчального матеріалу в сучасному світі є розвиток цифрових компетентностей (digital skills). Інформаційно-комунікаційна компетентність розглядається Законом України «Про освіту» в якості однієї з ключових компетентностей, необхідних кожній людині для успішної життєдіяльності в сучасному світі.

Цифрова компетентність стала однією з 10 ключових компетентностей XXI століття, яка входить до навичок майбутнього, а всі професії майбутнього так чи інакше пов'язані з цифровими ресурсами. Викладачі медичних ЗВО повинні допомогти здобувачам використовувати цей інструментарій у новий, творчий та персоналізований спосіб.

Повний спектр компетенцій для формування майбутнього професіонала у ЗВО, що складається із комплексу загальнокультурних компетенцій, блока загальнопрофесійних компетенцій і набору професіональних компетенцій, які формуються по видам діяльності майбутнього спеціаліста медичної галузі.

Кожна навчальна дисципліна, зорієнтована на унікальний перелік компетенцій, що формуються при закінченні ЗВО та забезпечує належний професійний рівень починаючого спеціаліста

Освітній компонент «Гістологія» складається з таких розділів, як: цитологія, ембріологія, загальна та спеціальна гістологія, причому

обсяги інформації за кожним розділом постійно зростають, що мотивує до впровадження ефективних інноваційних інструментів для досконалого та ефективного засвоєння інформації. Сучасні цифрові інструменти візуалізації є новою формою освітнього контенту та інноваційною цифровою моделлю навчання, яка активно використовується для індивідуалізації освітнього процесу на кафедрі гістології Вінницького національного медичного університету ім. М. І. Пирогова.

Таким чином, педагогічна компетентність є системою наукових знань, інтелектуальних і практичних умінь і навичок, особистісних якостей і утворень, яка, при достатній мотивації та високому рівні професійності психічних процесів, забезпечує самореалізацію, самовдосконалення особистості педагога в процесі професійної діяльності. Інноваційні методи навчання забезпечують індивідуалізацію та персоналізацію освітнього процесу у закладах вищої освіти завдяки самостійному структуруванню та систематизації отриманої інформації та власних знань здобувачами ЗВО з врахуванням їх власних здібностей та потреб, що приводить до задоволення персональних освітніх потреб здобувачів ЗВО, підвищення ефективності та якості освітнього процесу

Література:

1. Концепція Елвіна Тоффлера. URL: http://www.ni.biz.ua/1/1_1/1_16700_kontseptsiya-elvina-tofflera.html (дата звернення 09.03.2024).
2. Програма дослідно-експериментальної роботи за темою: «Формування та розвиток інформаційно-комунікаційної компетентності учнів загальноосвітніх навчальних закладів в умовах становлення конкурентоспроможного випускника». Web-site. URL: <https://osvitatomr.gov.ua/wp-content/uploads/2018/05/49-шк-Наказ.pdf> (дата звернення 09.03.2024).
3. People in Need – робота у Новому Роздолі. Web-site. URL: <https://visrozdil.lviv.ua/2023/03/15/people-in-need-robota-u-novomu-rozdoli/> (дата звернення 09.03.2024).
4. Кооперативне навчання та проєктний підхід до розвитку компетентнісного потенціалу української мови та літератури. URL: <https://www.mindomo.com/ru/mindmap/mind-map-a87193538aab445ba32f08528f378938> (дата звернення 09.03.2024).
5. Дільна О. А. Нові професійні ролі вчителя та їхні назви: Термінологічний аналіз. *Термінологічний вісник*. 2023. Вип. 7. С. 164–172.
6. Кочкурова О. В. Формування професійної ідентичності та профілактика професійного маргіналізму як засіб збереження психологічного

здоров'я педагогів. URL: https://scienceandeducation.pdpu.edu.ua/doc/2010/3_2010/15.pdf (дата звернення 09.03.2024).

7. Освітній коучинг для вчителів «Педагогіка партнерства – шлях до нової української школи». Розділ III. Партнерство та співпраця педагогів. URL: <https://nuschool.eu/lessons/elementary/methodical/56.html> (дата звернення 09.03.2024).

DOI <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-439-9-29>

USING DIGITAL PLATFORMS IN THE EDUCATIONAL PROCESS OF MEDICAL HIGH SCHOOLS

ВИКОРИСТАННЯ ЦИФРОВИХ ПЛАТФОРМ В ОСВІТНЬОМУ ПРОЦЕСІ МЕДИЧНИХ ЗВО

Kovalenko N. I.

*Candidate of Biological Sciences,
Associate Professor,
Associate Professor at the Department
of Microbiology, Virology and
Immunology named after D. P. Gryn'ov
Kharkiv National Medical University
Kharkiv, Ukraine*

Коваленко Н. І.

*кандидат біологічних наук, доцент,
доцент кафедри мікробіології,
вірусології та імунології імен
професора Д. П. Гриньова
Харківський національний медичний
університет
м. Харків, Україна*

Tkachenko M. V.

*Doctor of Philosophy, Associate
Professor,
Associate Professor at the Department
of Pediatric Dentistry and Implantology
Kharkiv National Medical University
Kharkiv, Ukraine*

Ткаченко М. В.

*доктор філософії, доцент,
доцент кафедри стоматології
дитячого віку і імплантології
Харківський національний медичний
університет
м. Харків, Україна*

Smorodskiy V. O.

*Assistant at the Department of Pediatric
Dentistry and Implantology
Kharkiv National Medical University
Kharkiv, Ukraine*

Смородський В. О.

*асистент кафедри стоматології
дитячого віку і імплантології
Харківський національний медичний
університет
м. Харків, Україна*

В останні роки відбувається активна трансформація освітнього простору за рахунок впровадження новітніх технологій, методів і форм навчання, що значно доповнює і розширює можливості традиційної